

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. október 17.

Csütörtök.

XX. évfolyam 82. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyiltér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltérek díja előre fizetendő.

A mi menyasszonyunk.

A mily áldott emléke is az istenben boldogult Rezső királyfinak: oly kedvence a magyar nemzetnek, születése első perczétől kezdve, az ő egyetlen sarjadéka: az a szép lilomszál, kinek neve: Erzsébet kir. hercegnő. A hogy a napvilágot meglátta, a miénk lett. Nevelése, gondolkozása, szive, lelke a magyar nemzeté lett, mint volt oly korán elhunyt atyja Rezső trónörökös.

Ennek az álomból szőtt bájos ifju leánynak, Nagyasszonyunk méltó unokájának, az élete hozzá van forrva Magyarországi fiai és leányainak szívéhez. Minden lépését aggódó, féltve őrző gonddal kísérte a magyar nemzet. Hogy ne örvendene hát most, a midőn e féltett, szeretett virága leszálva a trónok rideg légköréből belép a halandó emberek szerelem alkotta csendes világába; jegyese lesz egy ifju dragonyos főhadnagynak: Windischgraetz Ottó hercegnek, jegyese lesz nem egy trón várományosának, hanem egy, szive szerint szeretett ifju férfinak!

Ime, a kis Erzsébet mily világraszóló csodát mivel: egy hatalmas családban, melynek valaha politikája a házasság volt, ma ez a politika lemondó mosolylyal félre vonul és beszáll a Habsburgok ősi házába a rózsakirály: Hymen. A politika visszavonul a szerelem előtt.

Visszavonul a politika legnagyobb mesterének: a királynak egyetlen szavára.

Igen, mert Ferencz József, a mi áldott lelkü, nemes szívé, jó öreg királyunk akarta úgy, hogy kedves unokája szive szerint válasszon férjet egy hosszú életre magának; Ő akarta, hogy unokája házassága: szerelmi házasság legyen, hogy unokája — boldog legyen.

Ő helyezte az uralkodóház középkori törvényei fölé az isteni törvényt. Ő, a legalkotmányosabb magyar király, a ki egyik unokáját: Gizella főhercegnő leányát Seefried báróhoz adta férjhez; Ő, a ki beleegyezett abba is, hogy a trón ez idő szerinti várományosa Ferencz Ferdinánd morganatikus házasságra lépjen Chotek Zsófia grófnővel, kit azóta hercegi rangra is emelt; Ő, a böles király, ki midőn elhunyt egyetlen fia: Rezső trónörökös özvegye, Stefánia főhercegnő Lónyai magyar grófot választotta második férjéül: ekkor is szívesen engedte a szívparancsának; e magasztos ténye által ujabbán szorosabbra fűzve magához népeinek igaz hamisítatlan szeretetét.

Ezért a királyi család örömnépe, az eljegyzés családi ünnepe: a magyar

nemzetnek is igazi ünnepe. A boldog nagyapa örömkönyeivel egyesül hű magyarjainak együtterzése is.

A nagyszívű király jókívánataival egyszerre repül az Egek Urához a magyarok hő imája: Áldd meg Isten, magyarok Istene, a mi menyasszonyunk szép frigyét, áldd meg a mi jó öreg királyunk nemes szívé, hogy mint szép égi szivárvány gyönyörű színeit, úgy szórja szét még éveken át hozzátartozóira szeretete melegének boldogító fényét.

V. K.

A jövő évi költségvetés. Az egyes szakminiszterek már régebb ideje megállapították az 1901. évi állami költségvetés alapvázlatát s a pénzügyminisztériumban most az 1902. évi állami költségvetés és záró munkálatain dolgoznak. Lukács pénzügyminiszter az erre vonatkozó törvényjavaslatot azonban csak az ujonnan megválasztott képviselőház megalakulása után, — tehát aligha november 10 ke előtt — fogja a Háza elé terjeszthetni. A pénzügyminiszter ugyanez alkalmattal jövő terveiről is nyilatkozni fog. Az államháztartás egyensúlya zavartalan s a pénzügyminiszternek elegendő eszköze áll rendelkezésére.

A választások mérlege. Immár az egész országban, mind a 413 kerületben lezajlott választások a következő mérleget mutatják:

Megválasztott:	
szabadelvű	263
Kossuth-párti	75
néppárti	20
Ugron-párti	11
pártonkívüli	13
nemzetiségi	5
demokrata	1
pótválasztás lesz	23 ker.-ben
a választás felfüggeszték	2 „
összesen:	413
A szabadelvűpárt nyert	17
vesztett	55 kerületet
vesztésége	38 kerület
A néppárt nyert	10
vesztett	5 kerületet
nyeresége	5 kerület
A Kossuth-párt nyert	30
vesztett	10 kerületet
nyeresége	20 kerület
Az Ugron-párt nyert	7
vesztett	2 kerületet
nyeresége	4

A nemzetiségiek valamennyi (5) kerületüket nyerték.

Pótválasztás lesz: Budapesten a IX—X. kerületben e hónap 17-én Hoek János szabadelvűpárti és Springer János szabadelvűpárti közt.

Baksa. Darányi Ferencz néppárti és Berger Ignác szabadelvű közt.

Bazin. Habrovsky József néppárti, gróf Apponyi Gyula szabadelvű közt. A pótválasztás október 24-én lesz.

Csenger. Nagy Béla szabadelvű és Luby Béla Kossuth-párti közt. A pótválasztás október 18-án lesz.

Dárda. Kis Emil szabadelvű és Herman Ottó Kossuth-párti közt. A pótválasztás október 17-én lesz.

Dorog. Szacelláry György szabadelvű és Perzel Béla néppárti közt. A pótválasztás október 18-án lesz.

Debreczen. A III. kerületben Dobieczy Sándor szabadelvű és Varga Lajos Kossuth-párti közt. A pótválasztás október 17-én lesz.

Fülöpszállás. Thaly László Ugron-párti és Csávoszky Lajos Kossuth-párti közt. A pótválasztás október 17-én lesz.

Gyula. Bodoky Zoltán szabadelvű és Bartha Miklós Ugron-párti közt. A pótválasztás október 22-én lesz.

Kecskemét alsó kerület. Nagy Mihály szabadelvű és Rapesányi István Kossuth-párti közt. A pótválasztás október 16-án lesz.

Kecskemét felső kerület. Szeless József szabadelvű és Kovács Pál Kossuth-párti közt. A választás október 16-án lesz.

Köbölkút. Kobek István szabadelvű és Szauder Károly Kossuth-párti közt.

Letenye. Szüllő Géza néppárti és Csesznák József szabadelvű közt.

Mezőkövesd. Brezovay László szabadelvű és Kálmán Károly néppárti közt, október 21-én.

Nagy-Károly. Domahidy Elemér szabadelvű és Báthory István néppárti közt. A pótválasztás október 18-án lesz.

Nagy-Márton. Dégen Gustáv szabadelvű és Tólas István néppárti közt. A pótválasztás október 17-én lesz.

Ó-Becse. Grünbanm Pál szabadelvű és Radványi György szabadelvű közt.

Peér. Forster Géza szabadelvű és Jankovics Gyula néppárti közt.

Székeltyhid. Molnár Ákos Kossuth-párti és Szuzyogh Zsigmond néppárti közt.

Szentes. Molnár Jenő Ugron-párti és Tasnády Antal Kossuth-párti közt.

Tab. Nessi Pál Kossuth-párti és Ugron Ákos Ugron-párti közt.

Vágvecse. Horváth József néppárti és Emmer Kornél szabadelvűpárti közt, október 21-én.

Vác. Bossányi György néppárti és Gajári Géza szabadelvűpárti közt. A pótválasztás október 17-én lesz.

Magyar tudományosság.

Huszezer koronát kínál az Akadémia egy könyvért s alig akad pályázó. Lutrin nyerni is sok ennyi pénzt. nemhogy pályadíjként. Boldog, akit a véletlen szerencse ennyi pénzzel áld meg egyszerre s a magyar tudósok nem kapnak kapva rajta, hogy egy könyvvel kiérdemeljék.

Az a nemes alapító, a ki e pályadíjakra a pénzt adta, bizonynyal kétségbeesve látja, hogy az ő vetésén nincsen aratás. Bizonynyára azt hitte, hogy a tudósok asztalain egyéb munkán se fognak dolgozni egy év-tizeden át, mint e pályamunkákon. S íme a tudósok asztaláról mailag is csak morzsák kerülnek a magyar tudomány számára, dus lakomára hiába számít onnan a magyar tudomány.

Ez bizony kiábrándulás, mely szinte megrendíti a magyar tudományban való hitet.

Semsey Andor alapítványában épp az volt a nagy eszme, hogy összefoglaló munkákat kívánt. Nem érte be a gyűjtéssel. Aki csak lefújja a port a levéltári aktákról, azt nem kecsegteti Semsey Andor huszezer koronája Aki csak összeszedi az ország növényeit, annak se jut ki a nagy pályadíj. Aki lajstromba szedi a magyarországi férgeket: annak se terem e pályázaton babér. Összefoglaló, univerzális munkát kell adni egy-egy tudományágról an-

nak, aki meg akarja nyerni e pályadíjak egyikét. S épp ehhez való embereink nincsenek. Részletekkel, adatgyűjtésekkel szeretünk foglalkozni, mert ez olcsó babért terem. Hamar tölthet meg adatokkal vastkos köteteket, melyre mint saját műveinkre hivatkozunk, jöllehet magunk inkább csak famulusi szolgálatot végeztünk egy tudós számára, aki még nincs itt, hogy az adatokból egységes művet alkoss. A márványt hasítjuk ki, csak a szobrászt várja Semsey, hogy az kifaragja a márványból a remeket.

Valóban szinte csődje tudományunknak, ennek a pályázatnak a balsikere. Vád e balsiker azok ellen, a kikre számítottunk tudományunkban. Hivatalosan büszkélkedünk tudósokkal, a kiket a legfelsőbb oktatás élére állítunk, Akadémiánkban vezető szerepre juttatunk: s íme, mikor a magyar tudomány becsületéről van szó, nem látjuk munkában e férfiakat.

Az igaz, hogy kockázata az ilyen pályázat. De elvégre is, a ki el is veszti a pályadíjat, azért munkájával a magyar tudományt szolgálta. Nem vészett így kárba a munkája.

Szinte neveket is tudnánk említeni, hogy kikre számítottunk a Semsey-pályázatnál s mégis elmaradtak. Ezeknek joggal vehetjük a szemükre, hogy elmulasztottak egy kötelességet teljesíteni. Kötelességet a nemze iránt, kötelességet a tudomány iránt. Hogy is bizhassunk a magyar nemzeti tudomány megteremtésében, ha ily közönyt tapasztalunk, mint a milyent a Semsey pályázat produkált. Hát milyen eszköz biztat már ma naposság, ha még a pénznek — a pályadíjnak — sincs várásereje? Szinte gondolkodni se lehet erről kellő objektivitással.

Kezébe senkinek sem nyomhatni előre a buzditó pénzt. Biztosítani senkinek sem lehet a pályadíjat, még kevésbé lehet előleget adni rá; bárha a magyar tudósok egynémelyike akár előleget is keres a pályázatra, akár egy ripacs színész aszerződésére.

A baj semmiesetre sem felszínes. Gyökeres bizony ez a baj. Tudományos intézeteink vezetésére nem válogatják meg a kellő egyéneket. Sinecurába juttatunk ezekben olyan egyéneket, akik a nyugalmat nem tudós munkára használják fel. Az államnak igenis kötelessége sinecurákat juttatni tudósainak, hogy ezek azután békességben élhessenek a tudományoknak.

Hogy sinecura van elég Magyarországon, ezt ki ne tudja? Tudja mindenki, mert hisz mindenki vágya a sinecurára kiválasztván magának egyet a jobbak közül. De hogy a sinecurákban tudományos gond bizony nem sok terem, annak számos eleven tanubizonyosságát láttuk már; a legjobb bizonyosság pedig ép most a Semsey-pályázat meddősege. Hungarus.

Adományok a Kézdivásárhely-kantai főgymnasiumra.

Pap Sándor III. oszt. tanuló 149. számú ivén: Papp Jánosné 60 fill., Papp Laura 30 fill., Papp Sándor 20 fill., Papp Lajos 20 fill. Papp Róza 20 fill., Papp Mihály 20 fill., Papp Margit 20 fill., Papp Jenő 10 fill. Összesen 2 kor.

Mike Elek VI. oszt. tanuló 150. számú ivén: Özv. Mihály Elek 1 kor., Kolumbán Kata 2 kor., Róbert Lajos 20 fill., Mike Elek 2 kor., Mór János 1 kor., B. D. 20 fill., Balázs Lajosné 20 fill., Rózsa Lajos 10 fill., Sipos Sándor 50 fill., László Ferenc 20 fill. N. N. 20 fill., N. N. 20 fill. N. N. 20 fill., Bodó Albert 1 kor., Jankó Károlyné 20 fill., Deák Károlyné 20 fill., Sólyom Sándor 1 kor., Eperjesi Pálné 1 kor., Özv. Gábor Endréné 20 fill., Kovács Ferenc 10 fill., Bajesi Jánosné 20 fill., Bajesi József 20 fill., Kósa Erzsébet 40 fill. N. N. 02 fill., Mike Béla 10 fill. Mike Gyula 4 kor., Mike Kálmán 10 fill. Összesen 16 kor. 72 fillér.

Vargyasi István IV. oszt. tanuló 151. számú ivén: Vargyasi József 1 kor., id. Zsögön József 40 fill., Zsögön Bögözi Lajos 20 fill., Zsögön Gyárfás 20 fill., id. János Józsefné 1 kor., Bögözi Gyárfás 60 fill., Tóth Simon 60 fill., Gondos Gyárfás 20 fill. Összesen 4 kor. 20 fill.

Bodó László IV. oszt. tanuló 152. számú ivén: Veres Mihály 2 kor., Bajkó György ref. lelkész 1 kor., Bartha Jánosné 30 fill., N. N. 40 fill., Bartók Ferenc 40 fill., Bartalis Géza 1 kor., Tamás Károly 20 fill., Szonda L. 30 fill., Váradi (Burger) S. 30 fill., Gál Lajosné 40 fill., Sipos Károlyné 1 kor., Bartha Samu 50 fill., Összesen 7 kor. 80 fillér.

Csepregy Mihály IV. oszt. tanuló 153. sz. ivén: Csepregy Mihály 2 kor., Csepregy Irénke 1 kor., Özv. Kádbabó Katalin 60 fill., Összesen 3 kor. 60 fillér.

Kopasz Albert II. oszt. tanuló 154. számú ivén: László Ferenc 1 kor., Kozma Imre 10 kor., Szántó Ferenc 5 kor., Kocsis Sándor 1 kor., Páti 2 kor., András ny. h. őrnagy 2 kor., Biró András 1 kor., Mánias Ferencné 1 kor., Ruzsa Sándor 10 fill., Fejér Károly 1 kor., Booskor Dániel 1 kor., Tischler Ferenc 50 fill., Kopasz Albert 40 fill. Összesen 26 kor.

Szörcey László III. oszt. tanuló 155. számú ivén: Szörcey Sándor 1 kor., Fákó Sándor 40 fill., Özv. Fákó Józsefné 40 fill., ifj. Fákó Imre 10 fill., id. Szörcey János 50 fill., Vilikó Elek 1 kor., Csutak József 40 fill., Szörcey Zsuzsanna 50 fill., Özv. Tóth Jánosné 10 fill., Molnár Barabás 10 fill., Fákó Imre 20 fill., Özv. Sára Dávidné 10 fill., Benedek Elek 10 fill., Gáspár József 10 fill., Pataki János

20 fill., Pataki Mózes 10 fill., Özv. Molnár Józsefné 20 fill., Donáth György 20 fill., Szörcey Péter 20 fill., Benedek Áron 5 fill., Galgóczy Ida 20 fill., Benedek András 10 fill., ifj. Szörcey László 1 kor., Bodó Károly 40 fill., Özv. Tusa Józsefné 20 fill., Varga Lajos 30 fill., Vilikó Zsigmond 10 fill., Özv. Bányay Bogdán 2 kor., Kocsis József 20 fill., Tusa György 1 kor., Összesen 11 kor. 45 fillér.

Erdősy Elemér VI. oszt. tanuló 157 számú ivén: Bálat Gergely 2 kor., Erdősy Györgyné 50 fill., Erdősy Margit 20 fill., Erdősy Elemér 30 fill., Erdősy Erzsébet 20 fill., Erdősy Piroška 10 fill., Bodó Magduska 10 fill., Özv. Kutsabinczy Domokosné 20 fill., Kacsó István 1 kor., Erdősy György 2 kor., Erdősy János 1 kor., Borbély András 2 kor., Vetzán Demeter 40 fill., Lótos János 2 kor., Cserey József 1 kor. Összesen 13 korona.

Gaál Dániel VI. oszt. tanuló 158. számú ivén: Gergely István 2 kor., Balázs Rozália 1 kor., Balázs Antal 60 fill., Rácz Károly 1 kor., Szép Mihály 3 kor., Bogdán Józsefné 2 kor., X. Y. 2 kor., ifj. Ince Gábor 20 fill., Ince Gyula tanító 1 kor., Kiss János 1 kor., Dániel Lajos 1 kor., Trinfuj Ferenc 80 fill., ifj. Gaál József 40 fill., Bodosi Lajos 1 kor., Takó József 1 kor., Illés Mózes 1 kor., Varga József 60 fill., Medgyessi János 2 kor., Ágoston Károly 1 kor., Ágoston Lajos 1 kor., Nagy Elek 2 kor., Balázs János 30 fill., Pál Lajos 1 kor., Kiss Róza 30 fill., Illés Lajos 1 kor., Gyöngyösi József 40 fill., Dalesig Lajos 50 fill., id. Ince Gábor 30 fill., Dánér Ferenc 1 kor., id. Vinkler András 2 kor., Takó Sándor 40 fill., Bamoli György 40 fill., Ince István 50 fill., Balázs István 50 fill., Szabó Dávid 30 fill., X. Y. 1 kor., Ince Ferenc 2 kor., Tunyoginó 40 fill., Gaál Dániel 1 kor., Összesen 39 kor.

Az ellopott szentségtartó.

A Kézdivásárhely-kantai róm. kath. templomból múlt hóban ellopott szentségtartó egyet egyes lelkészek között Szent Ferenc alakja és 14 drb. drágakő, Sepsiszentgyörgyön megkerültek. A rabló szeptember 27-én este 7 óra tájban Hochmann Jakab sepsiszentgyörgyi óráshoz ment s ott a szentségtartóból egyes részeket megvételre kínált 1 kor. 60 fillérért. Hochmann egy pár darabot magánál tartva, azt mondta, hogy reggelre hozzon el többet is s akkor megvizsgálja az értékét s majd megalkuszna; erre a tettes eltávozott. Reggel újból jelentkezett Hochmannál, a ki ekkor inasait az üzletből, hogy szabadatban beszélhessen, kiküldte s ő maga alkudozni kezdett vele s kérte, hogy az egészet

T Á R C Z A.

Történet

a tánczos Klárikáról.

Irta: Benedek Elek.

Mi a Klárka édes anyját Kalárinak hívjuk, de őt magát Klárikának, mivelhogy, ugy-e, Kalárka már egy kicsit hosszú a pesti beszédhez szokott szájnak? Elhatároztuk, hogy Kalári lehetett a legszebb asszony a faluban akkor, amikor még virágjában volt s Klárka a legszebb leányka. Olyan szép, hogy a napra lehet nézni, de ő reá nem. Aranyos szőke a haja, nefelegeskék a szeme, finom, fehér az arca — hogy ezt a leánykát nem látja meg valamelyik gyermektelen úri dáma! Bizonyosan tenger pénzt fizetne Kalárinak meg az urának, aki az ókrók pásztor, ágról szakadt szegény ember tiz élő gyermeknek az apja. Igazán, ennyi gyermekkel csak szegény ember áldhat meg az Isten.

Különbözik mikor jobban megismertük Kalárit s meggyőződünk több rendbéli mondásából, anyai szeretetének paraszt asszonynál szokatlan kedves megnyilatkozásából, hogy ő a gyermeket nem sokkalja, szinte szeretett volna látni, ha véletlen falunkba toppan egy gyermeket kereső úri dáma. Hadd hallotta volna a Kalári szájából, hogy mi a gyermek az édes anyai szívnek.

Kalári tiz gyermeke közül hat volt a fiú s négy a leány. Szép volt mind a tiz, mint a festett kép. Még a kamasz legények is, akik apjokkal az ökörcsodát őrizték. Eső, szél, napnak forrósága meg nem rontotta arcuknak feltűnő szépségét. Mi türes-tagadás: szép az oláh fajta. A férfinak kedvez a pásztor élet, a feijérnépet nem öli a mezei munka reggel-tőleltig otthon tesz-vesz s Kalári példája mutatja, hogy még a sok gyermek sem csufítja el. A festék öregíti meg őket időnek előtte, de a széke ly oláh asszonyok nem kendőzik arcukat. Nem volna maradásuk festett arczezzal a széke ly asszonyok között.

Tehát: Kalári volt a legszebb asszony a faluban s a gyermekei piktor esetjére valók mind, Különbösképen Klárka. A tánczos Klárka.

Mi neveztük el tánczos Klárikának. Sokszor besompolygott a mi udvarunkra s vele a többi testvére is, akik még nem kerültek ki az ördőre: Évike, Virág, Péterke, Nyikulájka, s a legkisebb: Boriceza. Klárikával összesen hat. A többi négy az erdőn. Volt ezek közt egy kiszolgált katona is s lám, Kalári mégis a legszebb asszony volt a faluban.

— Na, de, meglássátok, Klárikából még szebb asszony lesz.

Majd megettük a szemünkkel, mikor Klárka testvérei körbe állottak, összefogóztak s Klárka, a nyolcz esztendő Klárka, beállott a kör közepére és tánczra perdült.

Mondottam az enyémekeknek:

— Nézzétek, ezt a gyermeket Isten de megáldotta szépséggel, kedvességgel, kecsességgel. Ugy

lejt a tánczot, amint azt tanulni nem lehet. Ez a táncz az ő külön táncza, az ő testének, lelkének a teremtese.

Tánczolj, Klárka, tánczolj.

Ő nem kéréte magát, szelíden felénk mosolygott, kecsesen biccentett a fejével s lejtette tovább az ő tánczát.

Kedvenceünk, becéznék lett Klárka s bár Isten minket is megáldott gyermekkel, egy-egy pillanatban talán át is rezzent a szívünkön: jól elférne Klárka a többi között. Ahol hat jól lakik, a hetedik sem marad éhen. De komolyan erre nem gondoltunk: ott volt a helye Klárikának az ő testvérei között, abban az egy szobás házikóban, azon a szűk udvaron, melyen a házikón kívül még csak egy „épület” volt: egy rozoga, szalmafedezés istálló, akkora, hogy elfért benne egy tehén a borjával meg három kecske. Ezek tartották tejjel a nagy családot s jól eltartották, mert azokon a finom fehér arczoskákön ott virított az egészség gyöngye piros rózsája.

Hanem egyszer, egy szép májusi napon, mikor azt hihetted, na most vidám az egész világ, halljátok csak, mi történt. Piros ezédulát szegeztek a Kaláriék kapujára s ott sétált az udvaron fel s alá Danel bá: a falu táblása, ami annyit jelentett: sem ki, sem be.

— Mi baj, öreg?

— Torokgyíkba eset egyik leányka

— Melyik?

— Évike.

Véletlenül ez istálló felé pillantottam s im, mit látok ott. Ott gyermek dugja ki a fejét a szénatartó

hozza el, ő mind megveszi. Közben a tettes az inasok kiküldéséből rosszat sejtve, hirtelen eltávozott az üzletből, azt mondván, hogy a tárgyakat honnan kapta, azt meg nem mondhatja. Hochmann egyik inasát a tettes figyelemmel kísérése, másikat, rendőrséghez küldte. A tettes az órástól Gáspár Leopold koresmájába ment. A rendőr Imre Mihály már nem találta ott, de nyomban ment utána, egy darabig üldözte az Árkos felé vezető úton, azonban siker nélkül, mert a sötétben eltűnt. Az órástól futtában több darabot elejtett, a mit az inas felszedett s az órásnál maradt többi darabbal együtt most a kézdívársárhelyi rendőrkapitányságnál vannak. A tettes névalírás nélkül október elsején a következő levelezőlapot írta a rendőrkapitánynak Sepsiszentgyörgyön: „Tek. Kapitány ur! Tudatni kívánom, hogy abból a lopot templomi ékszerből a piacon levő Hochmann órásnak adtam el, tehát keressenek nála, mert a gazember azért jelentett fel, mert nem adtam mind neki, inkább elhanyagom, mintsem egy bűdös zsidónak adjam.” A tettes elszökése és üldözése szeptember 28-án este történt, a levelezőlapot október 1-én adta fel Sepsiszentgyörgyön, az következőzhet, hogy a tettes ott tartózkodott még napokig. Hochmann órásnak azt mondotta, hogy petrozsényi születésű, Kézdívársárhelyen volt kéményseprősegéd; Gáspár Leopold koresmárosnak ugyanezt mondta, itt azonban órásnak mondta foglalkozását. A szemleírását Hochmann vallomása szerint, ki két izben is hosszabb ideig beszélgetett a tettesrel, a következőkben adjuk: Körülbelül 30–40 éves, középtermű, sugár testalkatu, keskeny homloku, hosszúdad arcú, sasorru, fekete haja, barna körszakállu, arca egészen be van nőve szőrrel, szemöldökei vastagok bozontosok, feltűnően hosszúak, szemek kékes zöldszínűek, mintha kancsal volna, szuró tekintetű, vastag tömött bajusza. Nem egészen új sötétszínű polgári ruhában jár, beszél magyarul, németül és oláhul. A nyomozat itt is, Szentgyörgyön is folyik.

NAPI HIREK.

— **Lónyay Stefánia grófné válópöre.** Több lap után elterjedt az a hír, hogy Lónyay Stefánia grófné férjétől válni készül. Bécsi igen jól értesült körökben — mint nekünk sürgönyzik — erről az állítólagos válási szándékról semmit sem tudnak. Ellenben már huzamosabb idő óta azt beszélék Bécsben, hogy a Lónyay grófi pár Angliába készül átköltözni. A grófi párt ugyanis Angliában legutóbbi ott tartózkodása idejében nagyon kitüntették és Edward király Stefániának arra az esetre, ha Angliában telepszik meg, meg akarja adni a királyi fenség

cizmet, melytől a grófnét atyja, Lipót belga király újabb férjhezmenetele előtt tudvalevőleg megfosztotta. Lónyay Stefánia grófné ilyen módon visszanyerné Angliában mindazon társadalmi előjogokat, melyek ezzel a cizmával járnak. Ez indítja Lónyaynét arra, hogy a monarchiát elhagyva férjével Angliába menjen. Angliában már tárgyalások is folynak egy uradalom megvásárlása végett, melyet a Lónyay grófi párrésze akarnak megszerezni.

— **Kézdívársárhelyi ülés.** Kézdívársárhelyi polgármestere Dr. Török Andor f. hó 15-ére d. e. 19 órára képviselőtestületi ülést hívott össze. Egyetlen tárgya lett volna az árvaszéki gyámpénztári tartalékalap hováfordítása tárgyában határozat alkotás. A képviselő urak azonban határozatképes számban nem jöttek össze s így az ülés — elég sajnosan — nem volt megtartható. A polgármester újabb gyűlést fog összehívni.

— **Kereskedőifjak estélye.** A kézdívársárhelyi kereskedőifjak társulata, társadalmi életünk e jelontékeny tényezője a jövő hó folyamán szokásos Katalin-estélyét megfogja tartani. Az ülés sok fontos tárggyal foglalkozott. Nevezetesen elhatározta a kántori lakás ki javítását s felhatalmazást adott a gondnokságnak, hogy annak megfelelő értékesítéseiről az előzetes lépéseket tegye meg. Dr. Kralovánszky Istvánnak, ki a templomban szent Antal szobrát, valamint egyik ablakban szent Alap üveg festésű képét, mintegy 2000 korona értékben saját költségén felállította; Tamássy plébánosnak, ki a szent Antal egyet ügyeit 1 év óta törhetetlen buzgalommal létesítette és vezette, valamint a templomban szükséges újabb javításokat s arra a hívek közt az újabb gyűjtést eszközölte; végül Welreiter György volt főgondnoknak, ki a temetőnek mintegy 1200 korona értékű helyett adományozott még a 70-es években: jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s Welreiter György adományát a temetőkerítés főbejratánál márvány emléktáblával megjelölni határozta. Végül elhatározta, hogy a vasárnap esti ajátosságok alkalmával az orgona mellé kizárólag az ott működő polg. leányiskolai nő. endékek számára tartja fenn s e végből a feljaro elzárásához szükséges ajtó megkésztetéséhez elnöknek a felhatalmazást megadja. Végül az oroszfalvi uton levő román. kath. temetőből némelyek által eszközölt jogtalan elfoglalások ügyének tisztázása és lehetőleg békés uton való elintézésére Dr. Balogh Vendel tisztú ügyész-

ő nem ment. Azt mondta: ne vigyen engem édös apám. Csak vigye a fiukat. Azoknak hasznát veszi. Őrzik a csordát. Én itt maradok Boriczával s meghalok.

Oh istenem, már megint szól a harang: bizonyosan meghalt Virág is. Meghalt, meg. És lekerült a szénatartóról Boricza is, a két éves cseppesség. Azt mondta: fáj a tojkom.

Klárka egyedül maradt, sirdogált magában s fel-fel jajdult: jaj, Istenem, jaj! Mind meghalunk, jaj!

Vigasztalta Danel bá:

— Ne félj, te nem halsz meg. Szeret téged az Isten.

— Hát Evikét, Virágot, Boriczát mért nem szereti?

Felelt nagy bölesen Danel bá:

— Az már ő szent felségének a dolga.

Pedig hát szerette őket, mert magához vette, a fényes menyországba, az angyalok közé.

Klárka, tánczos Klárka megmaradt nekünk. Mit mondok, nekünk. Ő szebb most még: a bánat, a testvérei után való epekedés mintha még szebbé tette volna arcát. Kérdezzük tőle:

— Na, kicsi Klárka nem tánczolysz?

Felel Klárka komoly, bánatos lélekkel, mint egy öreg:

— Nem instálom. Nem tánczolok többet...

nek a felhatalmazást megadta. Az egyháztanács ülése majdnem 2 órát vett igénybe s a tagok nagy számmal vettek részt fényes biznyságul annak, hogy a hitélet iránti érdeklődés magas fokon áll az egyháztanács tagjaiban.

— **Alispánunk ünneplése.** Szentiványi Miklós, vármegyénk közszeretben álló derék alispánja a közigazgatás szolgálatában most töltötte be áldásos, sikereiben gazdag, munkássága 25-ik évét. Ez alkalomból Háromszékvármegye mult szombati közgyűlése lelkes óvációkban részesítette népszerű első tisztviselőjét. A közgyűlés elején Pota József v. b. t. t., főispán meleg szavakkal üdvözölte Szentiványi Miklóst, szépen méltatva sokszoros érdemeit. A közgyűlés után a főispán vendégcsere asztalánál is lelkesen ünnepelték a mindenkitől becsült alispánt, kinek lapunk részéről is legőszintébb szeretése kívánatainkat küldjük.

— **A kézdívársárhelyi „Székely-Társaság”** f. hó 16-kén szombaton d. u. 5 órakor a kaszinó helyiségében gyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Az O. M. G. E. ivének kitöltése. 2. Tag főlvetel. 3. Az alapszabályok végleges megállapítása. 4. Indítványok. Kézdívársárhelyt. 1901. október hó 16-án. Kiss Jenő titkár, Intze István elnök.

VIDÉK.

Levelezés.

Peselnek, okt. 10.

Az Erdély-egyházmegyei Méltóságos Gróf Püspök ur által, Peselnek községnak ujonnan ki-nevezett román. kath. kántora: Babinszki István (Kecskeméti illetőségű) új állomását folyó évi október 5-én foglalta el; kinek fogadtatására a kézdívársárhelyi vasuti állomásra folyó évi október 5-én délután megjelentek: Eperjesi Pálné urnő és Balázs József peselneki birtokos, valamint Balázs András megyei bíró, több peselneki hívek kíséretében. Rövid üdvözlés után, az epedve várt új kántort Peselnekre szállították. Másnap október 6-án, mielőtt a szent mise megkezdődött volna, az össze csoportosult hívek nevében Eperjesi Pál egy igen szívélyes üdvözléssel a híveknek bemutatta az új kántort. Ez után a plébános ur bevezette az új kántort a templomba. Mielőtt a szentmise megkezdődött, előzőleg főtisztelendő Balogh Ignác plébános ur a napi ünnepről beszélt rövidesen. Minek végeztével áttért a nap tulajképeni jelentőségére, hogy tudni illik Peselneknek ujonnan választott és főpásztorilag kinevezett kántora megérkezett, mit a következőképen adott elő:

„Kedves hűeim! Megérkezett ami óhajtván várt kedves kántorunk: Babinszki István, a ki most 29 éves és született a nagy magyar Alföld leg-híresebb városában: Kecskeméten; a kiről a nóta is azt mondja: híres város az Alföldön Kecskemét!

Ide jött közibünk messze földről, elhagyva az ő édes szüleit, elhagyva hozzátartozó szeretetteit; elhagyva az ő szép magyar hazáját. Magyar ombe ő testestől-lelkestől; magyar neki minden csepp vére. Magyar, tiszta magyar minden nemzetisége, minden érzése! A magyar nyelven kívül, nem is tud más idegen nyelven beszélni, a mitől ti, kedves hűeim oly nagyon féltetek. Mert volt közöttetek olyan nem egy, aki azt mondotta, hogy ő valami longyel, s a másik: szerb, a harmadik tót, s még ki tudja, hogy mi mindent nem fogtatok rá, hogy milyen nemzetiségű.

Ime, most itt van közöttünk, láthatjátok Őt; hallhatjátok édesen zengő magyar beszédét. Most meglehetek győződve, hogy bár láthatlanul választottuk meg, nem esalatkoztunk benne, kik Őt megválasztottuk.

Hosszu, nagyon hosszú utat tett meg, még hozzánk ide érkezett. Azért, kedves hűeim! Arra kérlek benneteket, hogy a mi szeretett kántorunkat fogadjátok tárt karokkal; viseltessetek iránta a legnagyobb szeretettel, s a legmélyebb tisztelettel! Szeressétek az ő hű párját is és családját, kik szintén elhagyva az ő édes otthonukat, rövid idő múlva szintén ide érkeznek. Beesüljétek meg ezt az embort, ki most messze földről jött köztetek. Mutassatok iránti ragaszkodást, hogy el ne idegenkedjék tőletek. De különösen most, midőn elhagyva párjától, családjától, kedves szülőitől, szóval mindenkiétől idegen országban, idegen tájon, idegen népek között egye-

ablakán. mint öt madár fiu, szorongva lesi, mi történik oda lent.

Mert őket ide kvártélyozták az előjárók. A szénapadlásra. Mivelhogy abban a házikóban csakugyan nem volt több egy szobánál. Aztán elmúlt egy nap, el kettő, egyszerre csak egy festetlen koporsót hoztak, Kalári keserves sirása felverte a szomszédságot, sirtak a gyermekek is a szénapadláson, le akartak jönni, de Danel bá' megfenyegette a palczájával: onnét kellett végig néznik, mint viszik ki Evikét a temetőbe. Mikoron pedig Kalári hazatámolygott s két karját kitérve nézett föl az ő árva fiókáira, tánczos Klárka esukló hangon, reszketve adta hírl:

— Écs anyám! Vigye le Virágot, mert fáj a torka.

Mert véletlen tanuja valék ennek, én ezt a pilanatot sohasem felejttem el. Kalári megragadta a létrát, fájdalmas dühvel szaladt fel, lekapta Virágot, átölelte, keblére szorította.

— Oh, jaj édös szép Virágom! Hát téged is a halálnak születtek, jaj!

Igen, őt is a halálnak szülte, a kicsi Virágot. Nem gondolta meg együgyű feje, hogy mikor regelenként, esténként feladogatta nekik a csupor tejcskét, minden csuporban a halált adta fel. Erre Danel bá' sem gondolt. Őt azért állították ide, hogy: se ki, se bé. Nem is jött ide be senki, csak a halál. Na meg az éjjel Klári ura, aki felmászott a szénatartóba, onnét leemelte Péterkét és Nyikulájkát s elloptu őket az erdőre. Vitte volna Klárikát is, de

dül van. Legyetek hozzája jó szavakkal, hogy addig, míg szerettei eljönnek hozzá, ne érezze magát oly elhagyatottnak.

Legyetek hozzája segítséggel is, mert bizony annyi utról, még ide jött, nagyon sok anyagi kárt szenvedett. Azért, majd kitől mi telik, adakozzon neki: hogy így némileg pótolva legyen azon kiadása, melyet az ide költözködéssel szenvedett.

Most pedig tekintetes Asszonyom, Peselnek községnek érdemes Urnője, fogadja hálás köszönetet úgy az én, valamint a község nevében is, szeretett kántorunknak fogadására oly szíves volt saját fogatát felajánlani, s kántorunkat Peselnekre szállítani, s így a község becsületét megmenteni. Addig is, míg az ő szerettei megérkeznek fogadja szíves pártfogásába édes hazájától elszakadt kedves kántorunkat.

Tisztelt Kántor ur! Beszédem végezve, arra kérem Önt: legyen hű vezére; oktassa, tanítsa őket az Ur Jézus iránti szeretetre, annak magasztalására. Ez a nép ragaszkodni fog Önhöz, szeretni fogja; mert hiszen az Erdélyországi magyar nép is megtudja becsülni és tisztelni azt, ki vele tisztelettel bánik; iránta jó indulattal viseltetik, és ki őt meg nem veti. Hol a vezér biztos uton halad: ott a nyáj tév-
 utra soha nem térhet. Éljen tehát hűeim közt boldogan, megegyedetten. Találja magát közöttük olyan jól, mintha szerettei közt volna. A jó Isten áldása szálljon rája, és éltesse, tartsa meg sokáig közöttünk. Ezt kívánjuk tiszta szívből mindnyáján! legyen élte fogytáig közöttünk boldog megegyedetten. Adja Isten!"

CSARNOK.

Emlékezés 1849. október hatodikára.

— Szabó Jenő ref. lelkész beszéde. Elmondotta Kézdivásárhelyen, 1901. okt. 6-án. —)

I.

Valahol messze, valaha régen egyszerű oszlop emelkedett. Az oszlopon fölirat volt: „Utas, eredj Spártába s mond el, hogy mi itt haltunk a törvé-

*) Tárgyalmas miatt késett munkatársunk a szép hazafias beczde, melybe nézetünk szerint pártpolitikai felfogást bele magyarázni nem lehet. E beszédet mondta el szerző 1899-ben Sepsí-Szentgyörgy város közönsége rendezett gyászünnepélyen is a Jókai-nyomda kiadásában nyomtatásban is megjelent.

A Szerk.

nyeknek engedelmeskedve!" Akkor még a keresztyén életfelfogás nem hódította meg a világot. A szeretet vallása akkor még csak a jövő méhének embriója volt. Az Idvezítő egy egészen új világ alakja kinek hivatása: kultuszá emelni az önfeláldozást.

Az ókor ama fölírata azt bizonyítja, hogy a mártírré lélet nem valamely vallás híveinek kiváltsága, hanem oly végzet, melyben az egyetemes emberiség nagyjainak lelki ereje és nagysága dicsőül meg. Megmozdul lábunk alatt a föld. Nehéz nyögéssel veri vissza idegen paripák patkó dobogását. Ez a föld bölesönkhöz fátadott. Ez a föld gyermek-éveinknek virágot fakasztott. Ez a föld ringatta vetéseink aranykalásait. Beszéltünk ezzel a földdel és az megtanított élni. Ez a föld nyugtató ágya porladó kedvesinknek. Itt esendült meg ajkainkon az első imádság. Itt lebénult az azokról az utolsó sóhaj. És ez a föld megfog, rendül lábaink alatt. Idegen vágy, idegen kapzsiság követeli magának. Nem, nem adjuk. A tulajdon védjük. Meghalunk érte. Hűlő ajkaink odatapadnak a foghoz, hogy kiröppenő lelkünket átvegye, aztán visszaszáj annak, ki még erőtlén volt az ádozatra. Ez mártírium.

Más képet is mutatok . . .

Fáradtan ér a böles az élet veghatárához. Lelkén átbörong egy átszenve ott élet minden fájó emléke. Az volt a büne, hogy nem a földön járt Szellemeink izmos szárnyain sejtett világok végtelenében röpült. És ott . . . ott a magasban, hova törpék milliója még föl sem birt tekinteni, ott tanulta meg élettvényeit a kölesönként fényben pompázó földnek. Kimondotta a szót, a világra szállt, az új kor-szakot teremtő. Megkelle érte bűnhődnie. Élete pokolá vált. Vérlázító butaság üzbé vette, mind az erők fölriasztott vadját. A kor vak szelleme rágázott szívére s addig szorongatá, míg meghazudtolta lelke istenségét. Ah, így halni meg! Egy életet áldozni, hogy világot dobjunk a századok sötétjébe és aztán az elhallgatás szemfedőjét borítani tetszhalott meggyőződésünk erőszakosan lezárt szemreire! Nem! Ezt örök törvény nem engedi! A földi sáredénytől bucsuzó lélek hatalmas erővel vágja földhöz a ráaggatott bilincseket és a hidegülő ajkakon egy földöntúli diadalkiáltás esendül meg. „Mégis mozog!” Az élet befejezve. A test meghalt. Hamvait átkozódva szórják szét a szélben. De a hamvaknak minden atomját milliók lehelik be és milliók szellem élete termékenyül meg attól. Látjátok? Ez is mártíry volt. A tudomány örök halára érdemes mártíryja.

De van a mártíryoságnak magasabb nyilvánulása is. Mert így van ez. Áldozatot hozni, meghalni a tulajdonért, mely örökségképen szállt ráánk, vagy hulló verejtékünk gyümölcse, egészen természetes. Az örök ember lelkének egyik legfőbb jellemvonása, hogy ragaszkodjék a földhöz, mely az övé. Ez a szerelem a föld iránt.

És élni, halni egyetlen tudományos tétel igazságáért, szenvedni egyéni meggyőződés jogáért, ez az emberi lélek nagyságára vall. Jaj volna a világnak, ha e nagyságnak kezdettől fogva képviselői nem lettek volna!

De élni, szenvedni olyan jogokért, melyek egész nemzedékek közkincsét képezik, boldogan menni a halálba azzal a hittel, hogy az emberiség örök, szent érdekeiért vérünk el, Golgotára lépni azzal a szent elhatározással, hogy a jövődőség a mi áldozatunkból merítsen erőt kivívni milliók boldogságát, ez a mi Urunk Jézus Krisztus mártíryosága, ez az emberi kötelességtudás legdicsőbb megnyilatkozása.

Még több ennél. Ez az emberi lélek megistenedlése! Ezt a nagy igazságot már a keresztyén világfelfogás adta az emberiségnek.

Ez az igazság tölti be lelkemet e pillanatban, mikor egy legördült félszázad után rátok gondolok dicsőfényben ragyogó alakjai nemzetem Kalváriájának. Szálljon ajkaimra erő, szívembe az Urnak lelke, míg halhatatlan emléketeket megvilágítom.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lapfajtájados: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

274.—901. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy jó hírnévnek örvendő magyarországi gulyából körülbelül 150 db kizárólag erdélyi jellegű részben 3 éves üsző, részben 4—6 éves tehén vásárolható meg.

A vásárlás megkönnyítése végett alantirt gazdasági bizottsága hajlandó vásárlóknak két év alatt átlagos évi részletekben fizetendő 5 százalékos kölcsön nyújtani. Vásárlóknak a tényleges költség fog felszámíttatni.

Akik ilyen jó tenyészsanyagot ohajtának vásárolni, ezen szándókat a gazdasági bizottsághoz ezen hirdetmény közlése után 2 nap alatt okvetlenül jelentsék be.

Háromszékvármegye gazdasági bizottságának S.-Szt.-György, 1901. évi október hó 13-án tartott üléséből.

Potsa József,
főispán, elnök.

131.564. VII. a. sz. m. kir. Belügyminiszter.

Erdély legkitünőbb új ásvány- és gyógyvize: Bodok sütőpataki

„VILMA-FORRÁS.”

A „Vilma-forrás” vize egyike a legkedvezőbb vegyi összetételű földes alkalikus ásványvizeknek. Mint gyógyviz orvosi tekintélyek által javálva van: a légző szervek és gyomor hurutos bántalmainál, emésztési hiányoknál, étvágytalanságnál, a húgszervek hurutos bántalmainál, esont képződésnél és Brighd kóránál stb.

Mint élvezeti víz kristály tisztasága és kellemes savanykás zénél fogva pártatlan ásványviz.

BIZONYÍTVÁNY.

A sütőpataki „Vilma-forrás” czim alatt forgalomba lévő gyógyvizet sikerrel alkalmaztam mind ama betegségekke szemben, melyek ellen hasonló összetételű ásványvizek szoktak alkalmaztatni.

Kolozsvárt, 1901. április 12-én.

professor Dr. Purjesz Zsigmond s. k.

Főraktár: Kovács Sándor urnál Kézdivásárhelyen.

Szétküldési központ: Sepsí-Bodok.

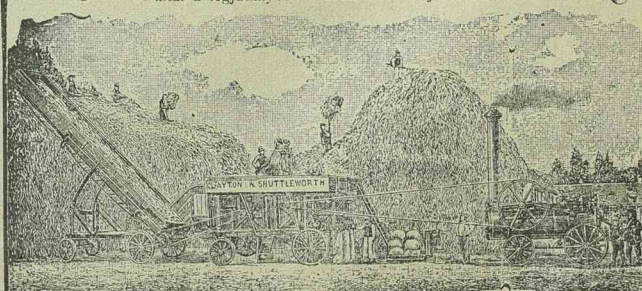
Barabás Ferencz,

21. 16—0. gyógyszerész a „Vilma-forrás” kezelője

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek továbbá járgány-cséplőgépek, löhőre-cséplők, tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

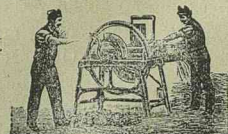
„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes aczél-akék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiadatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.